

MEGJELENIK
MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 8 korona
Félévre 4 „
Negyedévre . . . 2 „
Egyes szám ára 16 fill.

ABONYI

UJSÁG
TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

MEGJELENIK
MINDEN VASÁRNAP.

Felötös szerkesztő és kiadó:
TEMESKÖZY GERZSON

Nyiltterek, hirdetési díjak és előfizetések a szerkesztőséghez küldendők.

Mostanában

érezhetővé vált, hogy sürűbben forognak az 1. 2. 5. ezüst koronások, jelelől annak, hogy a magyar, attól való félelmében, hogy a papir pénz érték-telenedik, az ezüst pénzeket eldugdasta s most midőn hire kelt, hogy új ezüst pénzek verettetnek az új király arczképével, igyekezzenek tudadni rajtuk.

Mind a két felfogás ferde. Mert míg a papir pénz mögött a magy. állam áll tekintélyével, vagyoni erejével, érc-készletével, állami birtokaival, gyárai-val, bányáival, monopoliumaival, vasu-taival: népe! munkaképességeivel, pénz-főlölségeivel, katonái harci készsége-vel, fegyverei erejével és harczi dicső-ségeivel, a papir pénz el nem érték-telenedhet, viszont az elhunyt király arczképével ellátott fémpénzek sem mennek ki a divatból, mint a hogy nem mentek a Mária Terézia képe-vel ellátott híres fémpénzek máig sem és talán soha sem.

A főoktalanság azonban az érc-pénzek eldugdosásával abban van, hogy meg csappan az apró pénz forgalom s ezáltal a papirpénz van kitéve nagy viszontagságoknak. elrongyolódásnak s így rengeteg válik értéktelenné, sőt semmisül meg, nem is számítva azt, hogy az érc aprópénzért önkéntes ázsio-ka! fizetünk pénzért és árúért pénz-ben és terményekben.

Hát még mit veszítünk az által, hogy az eldugdosott pénz nemeket kever-tetjük a helyett, hogy forgalomba hozva havonként legalább egyszer megfor-gatva, busás kamatot biztositanánk ma-guaknak. A kereskedők, iparosok, ezt teszik, így cselekszenek és vagyono-sodnak — és szidjuk őket, a helyett hogy átánóznók.

Ne feledjük, hogy saját pénzünk, iparunk értékét s főleg nemzeti vé-delmünk sikerét csorbítjuk a pénzek eldugdosásával, s forgalomból való el-vo-násával.

Filhérekből, koronákból áll az a ha-talmas, elapadtaitalan pénzfolyam, mely hazánk erkölcsi és anyagi biztonságá-nak szolgálatában népünk nyugalma-t és nyalat, a hadviselés költségeit is biztosítja.

Ezt tartuk szem előtt most, midőn a béke megteremtéséhez éppen akkora erő kell, mint a háboru sikeréhez.

Elszámolás.

Karácsony napján a szegény el. is-kolai tanulók felruhasására tartott fel-olvasó és zeneestélyen helyarákból és felülfizetésekből befoiyt 2267 kor. 68 fillér. Kiadás volt 43 kor. 36 fill. Jö-vedelem 2224 korona 32 fillér.

Ez összeg a bizottság egyhangu meg-állapodása alapján, akként osztatott fel, hogy abból a r. kath. tanulók ru-házására 1335 kor., a református és izr. tanulókéra külön-külön 445—445 korona fordittatott.

Páratlanul szép eredménye ez a összeg az abonyi társadalom áldozat-készségének, amiért is úgy az estélyen közreműködött szereplőknek, mint a nemesszivű adakozóknak hálás köszö-netet mond a bizottság nevében

Lévai Mihály.

A közönség köréből.

Tekintetes Szerkesztő urnak

Abony.

Negyedik hónapja, hogy az erdélyi betörés óta Petrozsényből Abonyba menekültünk, hol anyai szeretetre ta-láltnnk, mely emlékünknben marad örök-ké és mindig halásak leszünk Abony város lakosságának, valamint a követ-kező urnaknak: N. Dr. Madarász Ador-ján főszolgabíró ur, Nagyiszt. Kiss Zsigmond ref. lelkész ur, Papp Péter főjegyző ur, Nagy Lajos jegyző ur, Simon Márton rendőri biztos ur, Brász-tel Jolán kisasszony, Saiz Gábor ur.

A magyarok jó Isténe fizessen meg nemes jó tetteikért és jóságukért, me-lyekkel mindenben bennünket tá-no-gattak.

Az összes petrozsényi menekültek nevében

Abony, 1916. dec. 27-én

Dobrolánszky Károly
menekült.

Menekültjeink.

A székelynép konzervatizmusa nem tűr semmiféle idegen befolyást sem külsejére, sem belsejére, még kevésbé nyelvezetére, annélkül azonban, hogy értelmiség szempontjából mögöt-te kívánna maradni a többi civilizált népeknek. Nemesi eredetéből folyó in-tellektuális tulajdonságai, minők a fogékony elme és tudvágy, kezdettől fogva kiemelték a körülakó oláhma-radiság sötétjéből. A magyar népokta-tási törvény époly fogékony talajra lelt a székelység között, mint a tulajdon képpen vett magyarság között; isko-lái ép oly virágzók, népműveltséget terjesztők, mint a mieink. A székely-ség javára még többet is lehetne fel-hozni, ha az erdélyi fejedelmek korá-ra pillantanánk vissza, vagy ha ósrégi kollégiumaik kulturális hatásairól em-lékeznénk meg ama időkből, amikor Magyarországon a népkultúra még-csak gyermek korát élte. Erre most helyszüke miatt nem terjeszkedhetünk ki, csak annak megállapítására szorit-koznunk, hogy a székelynép műveltség dolgában azon a fokon áll, a nelyen az alföldi Magyarország. Itt is, ott is találhatók anallabéták. Itt az iskolák elégtelen száma és a tanyairendszer mi-att, ott azon körülménynél fogva, hogy több szétszórt házakból álló hegyi falu tanulói téli időben az iskolát megköze-líteni képtelenek. Ezt az anomáliát csak internátusok felállításával lehetne meg-szüntetni. Ez és sok más tanügyi probláma megoldása a késő jövő feladata.

De, „nyelvében él a nemzet“ jelmon-dat igazságát sehohsem látjuk jobban kidomborodni, mint éppen a székely-nép nyelvéhez való hivséges ragaszkodásán. Körülvize és beékelve az oláh nációtól, ezer évet is meghaladó idő-ön át nem adta fel szépen zengő nyelvét egy székely sem; nem hódolt-be az oláh nyelv terjeszkedésének egy kicsiny székely falucska sem.

Áll ma is a székelység a maga in-tegritásában sziklaszilárdan, győzelme-sen. Csik, Udvarhegy, Háromszék vár-megyék mindig védő bástyák voltak Magyarország délkeleti csucsában az idegen nyelv áramlatok betörései ellen

az összes székelység, mint nyelvsziget bevehetetlen vára volt s ma is az a magyar nemzeti állam eszmének. Nem akar a székelység másként beszélni, csak székelysül, nem kell neki semmiféle cikornyás nyelv. Oláh a szomszédja túl és innen, de a székelység egy árva szót sem tud oláhlul.

(Vége köv.)

Fotografiák.

Ennek az esetnek a magva csúf emberi érzés: a káröröm. Bennem gyult lángra, mikor az esetet hallottam, de nem szégyelem magamat. Elvégre ebben e kéjmámmal telített életben szabad is, kell is örülni olyan ember kárán, aki falulihelyen szerény 80, ird és mondó: nyolcvan fillérért adja az úgynevezett tejet.

A szereplők ezek:

X. földbirtokos, aki egy Kecskeméti fiatal ügyvédet híres emberré tett egy csapásra. X. családja u. i. bizonyos korlátolt szellemi képesség miatt gondnokság alá ohajította rendeltetni t. atyafiát. A fiatal ügyvéd pedig ezt megakadályozta s ezzel az ügyvédi ügyességének oly bámulatra méltó jelét adta, hogy irodája gyönyörűen föllendült.

A másik szereplő m. kir. járásbíró. Vastagnyakú, kőrösi kálvinista.

Elmegy x.-hez:

— Van-e eladó birkád, hé?

— Van, hé!

— Hogy adod?

— Nem tudom, komám; majd ára szakad a decemberi vásárbán.

— Hát nézd. Most november közepe van. Mennyit akarsz legtöbbet kapni a birkáért decemberben?

— Legtöbbet? Ötvenöt pengőt.

— Abból te két évig megélsz.

Da nem baj. Adok érte most hatvan forintot. Itt a pénz. Tartsd a birkát a vásárig, vásár után elviszem. Ez csak tiszta sor?

Az atyafi, hümmög, számol, izzad, vakarózik s végre kivágja:

— *Finéc* van a dologba! Nem adom annyiért!

Nem is adta. Ellenben a vásárbán harmincnégy forintot kapott érte. S büszke volt, hogy nem csapták be.

... Hát nem ügyes ember az az ügyvéd?..

T. L.

Adakozzunk szegény gyermekeink téli ruházzattal való ellátására.

H I R E K.

— **Ujévi üdvözlések** megváltásul Bokorny Frigyes 2 koronát adományozott Lévy Mihály orsz. gyűl. képviselőnk kezébe a hadi árvák javára.

— **Őfelsége IV. Károly királyunk** megkoronázása napján, december hó 30-án az ország összes templomaiban az egyházfők rendeletéből istentiszteletek tartottak. Abonyban az nap reggel 8 órakor a rom. kath. templomban volt az istentisztelet, amelyen, Lévy Mihály prelátnak a koronázási ünnepélyen való távolléte miatt, a szentmisét Pusztay János s. lelkész celebrálta. Emelte a szertartást Rithnovszky Antal főkáptornak saját szerzeményű koronázási éneke. Jelen voltak az összes hivatalok és testületek, valamint a polgári és elemi iskolai tanulók tanárai, tanítói vezetése alatt. Innét a hivatalos és nem hivatalos közönség a ref. templomba ment, ahol Kiss Zsigmond lelkész mondott megható könyörgést; majd az izraelita templomban gyülekeztek össze meghaligantandók Dr. Blumgrund Naftali főrabbi emelkedett tónusú szónoklatát.

— **Iskolai ünnepélyek.** Uj királyunk megkoronázásának emlékére az összes iskolákban folyó k. 2-án délelőtt ünnepélyek tartottak, melyek állottak a Hymnus elének-léséből, a koronázási jelvények, a koronázás aktusának magyarázatából, új királyunk követező fellemvonásainak előadásából, a király hűségére való buzdításból. Az ünnepélyt hazafias ének, ima, „éljen a haza!” és „éljen a király!” háromszoros telkiáltása zárta be. Az napra iskolaiszűnel rendeltetett el.

— **Silveszter estélyén** a rom. kath. templomban fényes istentisztelet kevetében magas szárnyalású szónoklatat tartott Lévy Mihály prelátnak. Szónoklatának gerincét képezték azok a feledhetetlen impressiók, amelyeket a mesebe illő káprázatos tündöklésű koronázási ünnepélyen szerzett. — Üdítő harmatként hatolt a hervasztó bánattól elszomorodott lelkekre az a bensőségteljes meggyőződésszerű táplálkozó kijelentés, hogy békét hirdető új királyunk kiváló jellemvonásokat tartalmazó egyéniségében, hazánk boldog jövőjének feltétlenül megbízható letéteményesét ismerhette fel.

— **Hadi árvák javára.** A helybeli polg. leányiskola Önképzőköré által a hadiárvák javára rendezett előadás tisztja jövedelme 821 K, 38 fillér volt. Kiadás: 24 K. Felülfizettek: Homoky István 20 K, Szabados Pál 4 K, Márton Lajos 4 K, Wiener Ida 2 K, Rupp N. né 2 K, Gajzágó Irma 2 K, Beck Aladar 2 K, Beck Dezső 2 K, Hartmann E. 2 K, Bogyó Pál 2 K, Urbán N. 2 K, Cseri István 1 K, Lendvai Pál 1 K, Staub Jenőné 1 K, Possal Imre 1 K, Király Dezső 1 K, Deutsch Miklós 3 K, Neumann N. 1 K. Az előadásra részt vettek az intézet régi tanítványai is. Szives közreműködésükért az Önképzőkör ezen a helyen mond köszönetet. Brück Erzsike egy matyó ridikült ajándékozott kisorsolásra. A ridikül 11 K, 80 fillért jövedelmezett. Kis Juliska egy tál pogácsája 5 K-ért kelt el. Brück Margit piskotája 9 K. jövedelmezett. Az Önképzőkör hálás köszönetet mond Skribek Imre úrnak és Bán Sándor úrnak azért a nagy segítsé-

gért, melyben az Önképzőkört részesítették és támogatták a szép siker elérésében:

— **Uj menet rend** szerint a d. e. 7.15 perces vonat közlekedés meg szűnt. Czegléd-ről a 4.40 eshez a gyors nem csatlakozik. Czegléd-ről Szegedre 9.25 kor induló gyors a d. u. 2.50 kor induló személy. vonat elmaradt. Czegléd-ről déli 12 órakor indul egy gyors és Budapest-ről ny. p. u. indul egy gyors 2.40 kor s 4 kor indul Szegedre.

— **Szerk. üzenetek.** „Központból”. Van szerencsénk! Nagyon jók. Csupán a másodikban van egy szépség hiba, a II. negyedik sorában az utolsó szó?? Jönni fog legközelebbi dupla számunkban. Viszont látásra!

Hirdetmény.

(Folytatás)

4. Törvényt nap.

Rendes törvényt napot, a mikor a felek a kir. járásbíró előtt ügyük tárgyalás végett idézés nélkül is megjelenhetnek, minden hét keddi és pénteki napján d. előtt 9. órától 11. óráig Domány Izidor kir. járásbíró tart.

5. Az írásba foglalt polgári ítéletek kifüggesztése.

A teljesen írásba foglalt polgári ítéletek jegyzékét minden hét hétfői napján függesztik ki.

6. Értésítés adás ideje a bírósági irodákban.

A főljástrom és mutató adatairól köznapokon délelőtt 9. órától déli 11. óráig lehet értesítést nyerni.

Más kezelőkönnyvől értesítés nyerhető, valamint az iratok megtekinthetők köznapokon délelőtt 9. órától 10. óráig, országos vásár vagy pedig heti vásár napján kedden és pénteken délelőtt 9. órától 11-ig.

Ezen az időn kívül csak tudakozóóráppal jelentkező kaphat értesítést és irat megtekintésére vagy lemásolására engedelmet.

Büntügyekben azonban a jogosultak, ha érdekeltségüket és személy azouosságukat igazolják, köznapokon délelőtt 9. órától déli 1. óráig vasárnapon és ünnepen pedig délelőtt 9. órától 11. óráig, bármikor megtekinthetik az iratokat és ügyeikről értesítést nyerhetnek.

A központi irodában sem iratokat megtekinteni, sem értesítést kapni nem lehet.

7. Értésítésadás ideje a telekkönyvi irodában.

A telekkönyvi iktatól az iktatókönyv és mutatókönyv adatairól köznapon délelőtt 9. órától déli 1. óráig, vasárnapon és ünnepen pedig délelőtt 9. órától 11. óráig ag értesítést.

Egyébként a telekkönyvi iroda és a telekkönyvtár a felek részére minden nap (vasárnapon én ünnepen is) d. e. 9. órától 11. óráig heti és országos vásárok napján délelőtt 9. órától 12. óráig áll nyitva.

8. Telekkönyvi hirdetések díjak stb. átvétele.

A telekkönyvi ügyekre vonatkozó hirdetési és egyéb díjakat, valamint a telekkönyvi másolatok hitelesítéséhez szükséges bélyegeket Erényi József kir. járásbírósi telegkönyvvezető, ennek akadályoztatása esetén pedig Bogár János kir. járásbírósi telegkönyvvezető veszi át és kezeli.

Czegléd, 1916. december 5. Domány s. k. kir. járásbíró, a kir. járásbíró vezelője.

(Vége.)